

ຈິ່ງຊ່ວຍກັນ ປົກປັກຮັກສາ ຊີວະນາໆພັນ ໃນນາເຂົ້າໃຫ້ຍືນຍົງ

ປື້ມເລື່ອງ

ລະບົບນິເວດໃນທຳນາເຂົ້າບ້ານເຮົາ

ພະຈິກ, 2010

Nagao Natural Environment Foundation

ກະຊວງກະຊິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ

ຄະນະ ວິທະຍາສາດ
ສິ່ງແວດລ້ອມ, ມຊ

ໜ່ວຍປະຕິບັດການ ການສຶກສາ
ພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

NARC

ຄຳຂອບໃຈ

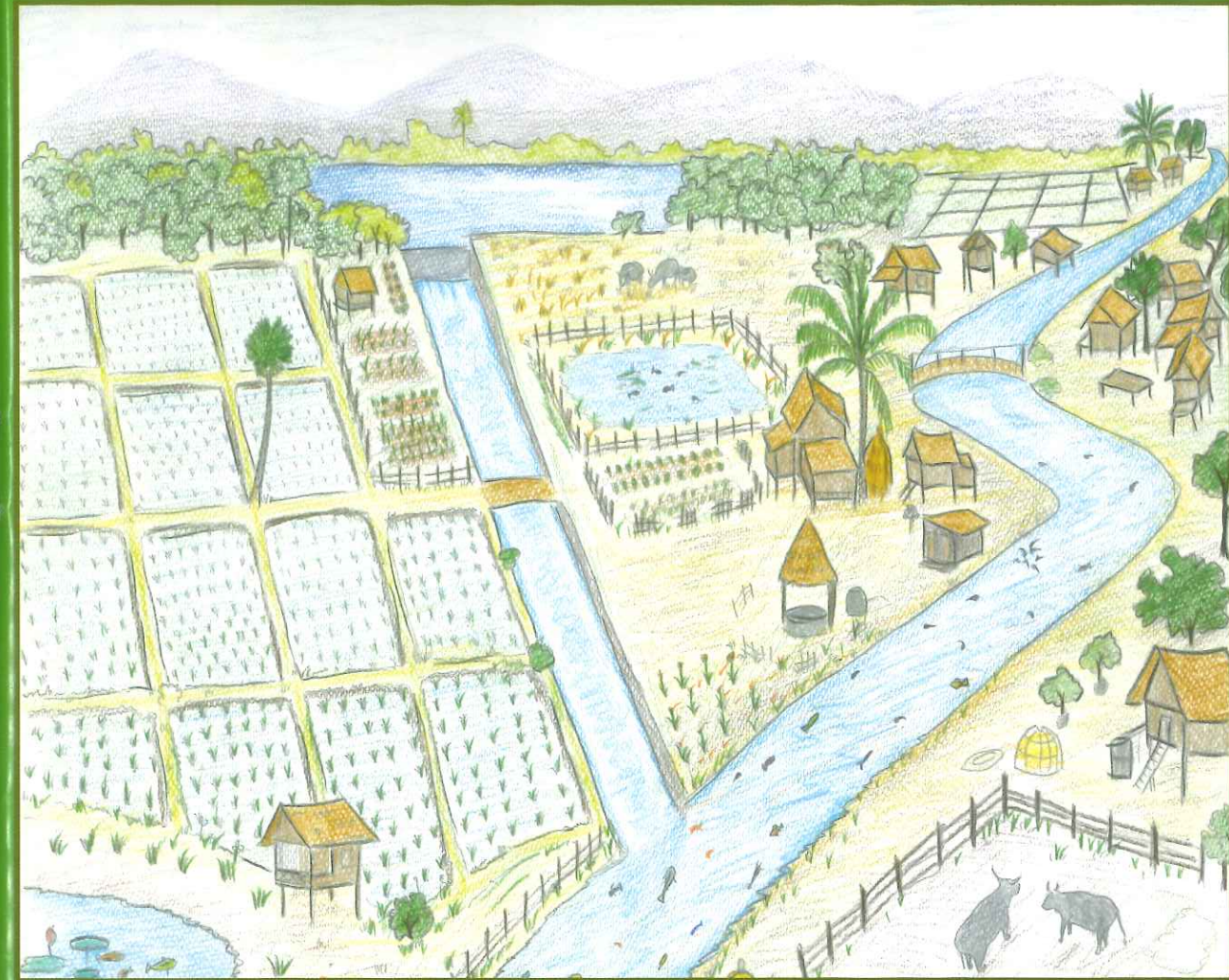
ຄະນະຈັດພິມປຶ້ມຫົວນີ້ ຂໍຂອບໃຈ ແລະ ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນອັນລື້ນເຫຼືອມາຍັງ ມູນນິທິ Nagao Natural Environment Foundation (NEF) ທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານທຶນຮອນໃນການຈັດພິມ. ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນມາຍັງຄະນະນຳຂອງກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ເປັນຕົ້ນ ສູນພັດທະນາ ແລະ ຄວບຄຸມມາດຕະຖານການລ້ຽງປາ ນ້ຳຊວງ, ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງສູງມາຍັງ ທ່ານ ຮສ ສຸພາບ ຄວງວິຈິດ ຄະນະບໍດີ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ມາຍັງ ທ່ານ Hiromu IKENOUE ທີ່ປຶກສາຈາກປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ປະທານ ມູນນິທິ NARC ພ້ອມດ້ວຍຄະນະ ທີ່ໃຫ້ການປຶກສາຫາລື ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກຢ່າງຮອບດ້ານ ຕະຫຼອດມາ. ຂໍສະແດງຄວາມຮັກແພງມາຍັງທີມງານອາສາສະໝັກ SEED ດ້ວຍກັນທຸກໆທ່ານ.

ຄຳນຳ

ປຶ້ມຫົວນີ້ ແມ່ນເປັນການຮວບຮວມຮູບແຕ້ມພ້ອມດ້ວຍເນື້ອໃນອະທິບາຍການປູກຈິດສຳນຶກໃນ “ການປົກປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມໃນນາເຂົ້າ” ໃຫ້ແກ່ນັກຮຽນໃນໂຮງຮຽນປະຖົມ ເຂດເມືອງນາຊາຍທອງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ເມືອງວັງວຽງ ແລະ ເມືອງເໜືອງ, ແຂວງວຽງຈັນ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ “ການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດລະບົບນິເວດໃນນາເຂົ້າແບບຍືນຍົງ” ຫຼື “Sustainable Utilization of Rice Field Ecosystem” (SURE Project). ປຶ້ມນີ້ປະກອບມີບົດເລື່ອງຕ່າງໆ ທີ່ມີເນື້ອໃນສ່ອງແສງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງລະບົບນິເວດໃນນາເຂົ້າກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄົນເຮົາ ເຊິ່ງປະກອບມີ 40 ໜ້າ ມີ 37 ຮູບແຕ້ມ ກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດທຶງນາເຂົ້າ ແລະ ສັດນ້ຳທີ່ກຳລັງໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກການບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ປົກປັກຮັກສາຂອງຄົນເຮົາ ສະນັ້ນ “ຈົ່ງຊ່ວຍກັນ ປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ໃນນາເຂົ້າ ໃຫ້ຍືນຍົງ! ເພື່ອຮັກສາອາຫານໄວ້ໃຫ້ເຮົາມີກິນໃນວັນໜ້າ”

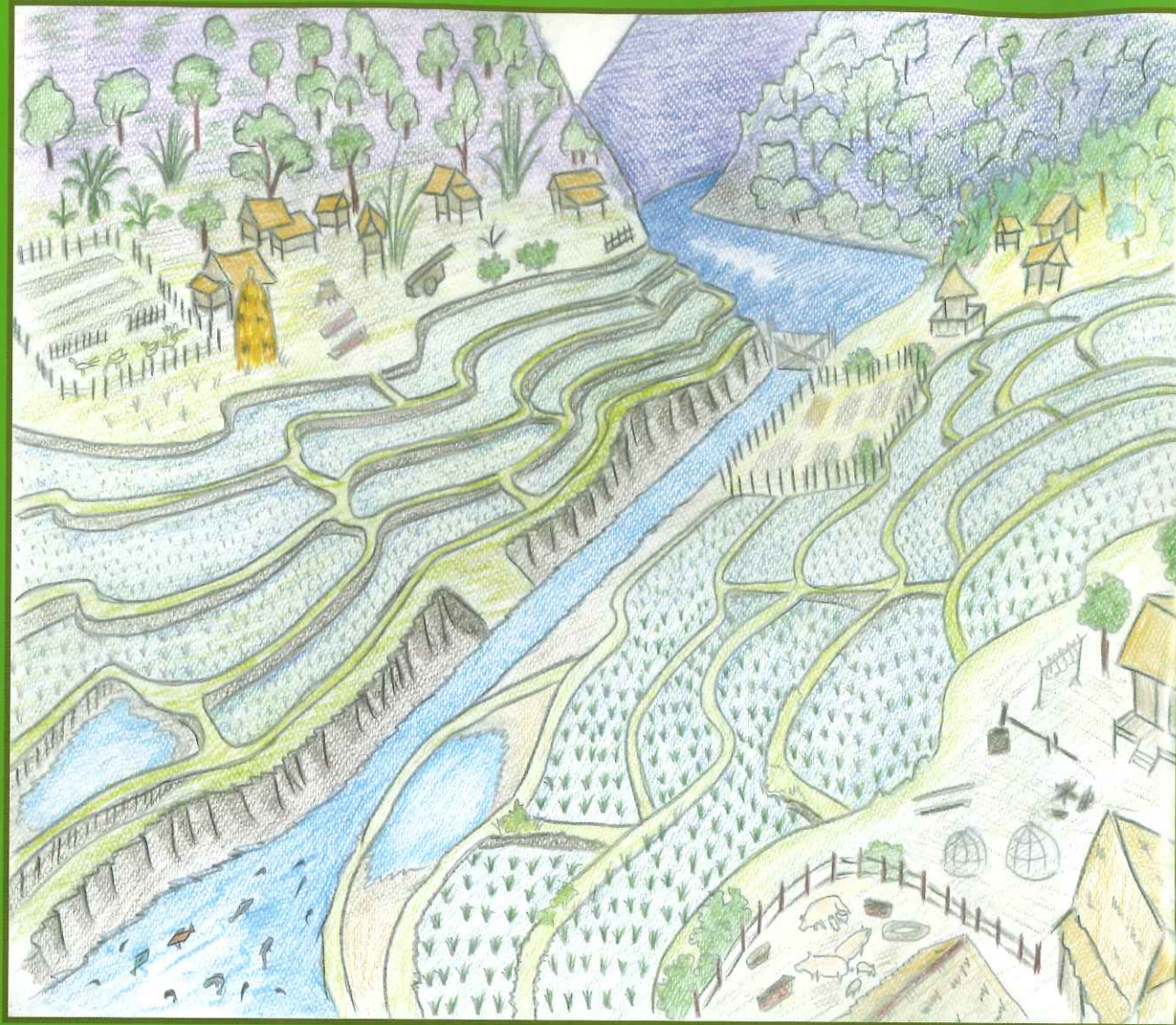
ຄະນະຈັດພິມ

ອອກແບບ, ຮຽບຮຽງ ອຈ ແບ້ ເພຍໄຊ ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ, ມຊ
 Email: pbae2002@gmail.com ຫຼື baeps2002@yahoo.com
 ຮູບແຕ້ມ, ແຕ່ງເລື່ອງ ສຸລິຈັນ ລຳໄຊ, ສັງທອງ ບ່າວທຳມະວົງ ແລະ ພູຄຳ ຈັນທະລາດ
 ທີມງານ ກຸ່ມອາສາສະໝັກ SEED, ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ
 ສະໜັບສະໜູນ ມູນນິທິ Nagao Natural Environment Foundation (NEF), Japan
 ພິມຄັ້ງທີ 2 ຈຳນວນ 1,000 ຫົວ
 ພິມທີ່ ໂຮງພິມ ລາວ ຢູນິພຣິນ ຈຳກັດ.
 ສະຫງວນລິຂະສິດ **ຫ້າມຈຳໜ່າຍ**

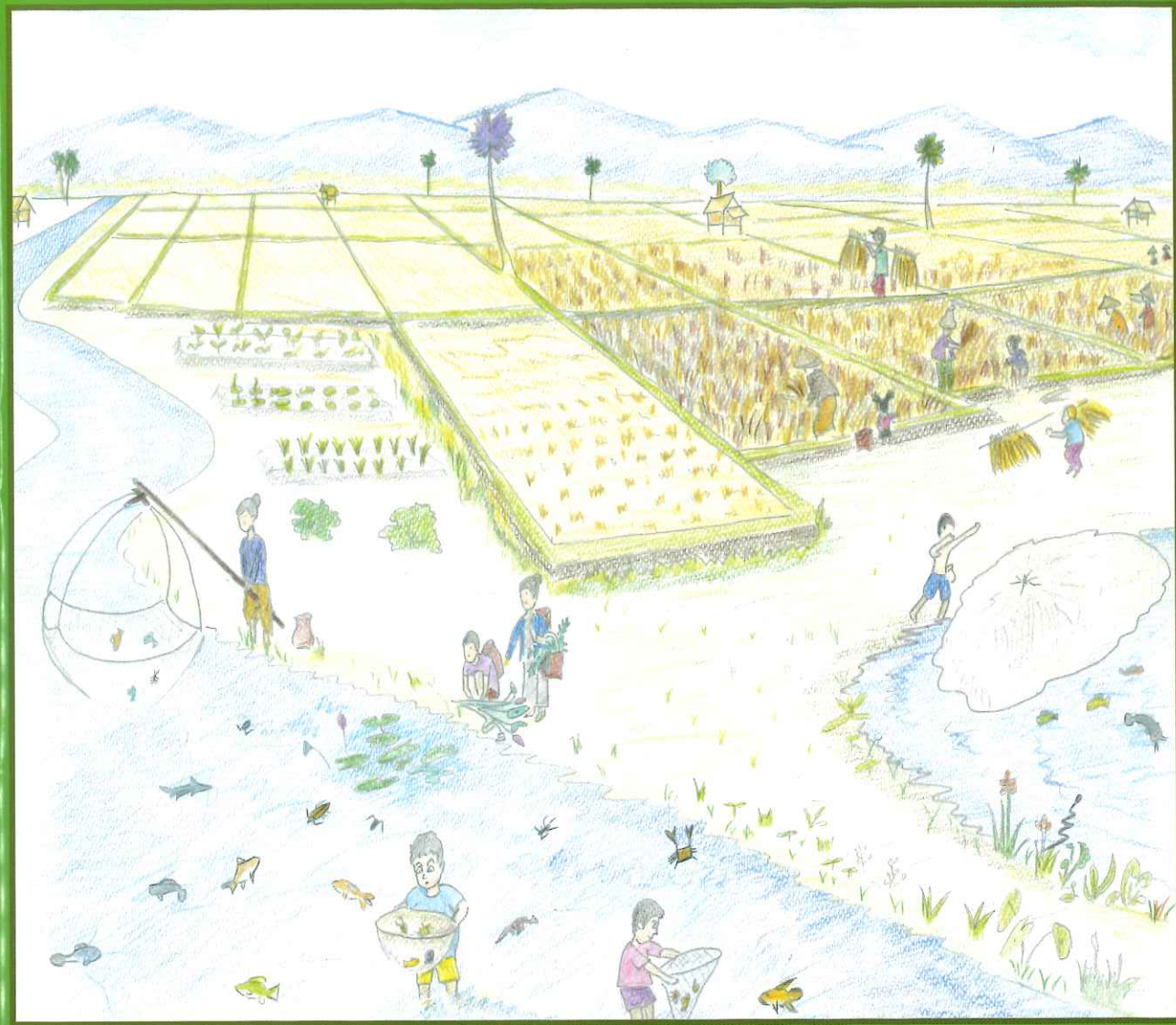

ເລື່ອງ: ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງລະບົບນິເວດທຶງນາເຂົ້າ

ທຶງນາທີ່ອຸດົມສົມບູນແມ່ນ ໃນນ້ຳມີປາ, ໃນນາມີເຂົ້າ, ມີປ່າໄມ້ອ້ອມຮອບ, ມີບ້ານເຮືອນ, ມີທົ່ງຫຍ້າ, ມີໜອງປາ ແລະ ມີຄອງນ້ຳ

ລະບົບນິເວດນາເຂົ້າເຂດພູສູງ ເປັນນາຂັ້ນ
ໄດ ມີຫ້ວຍນ້ຳໄຫຼແຮງ, ມີປ່າໄມ້ທີ່ຕິບໜາ
ເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງພວກສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ
ແລະ ແມງໄມ້ຕ່າງໆ

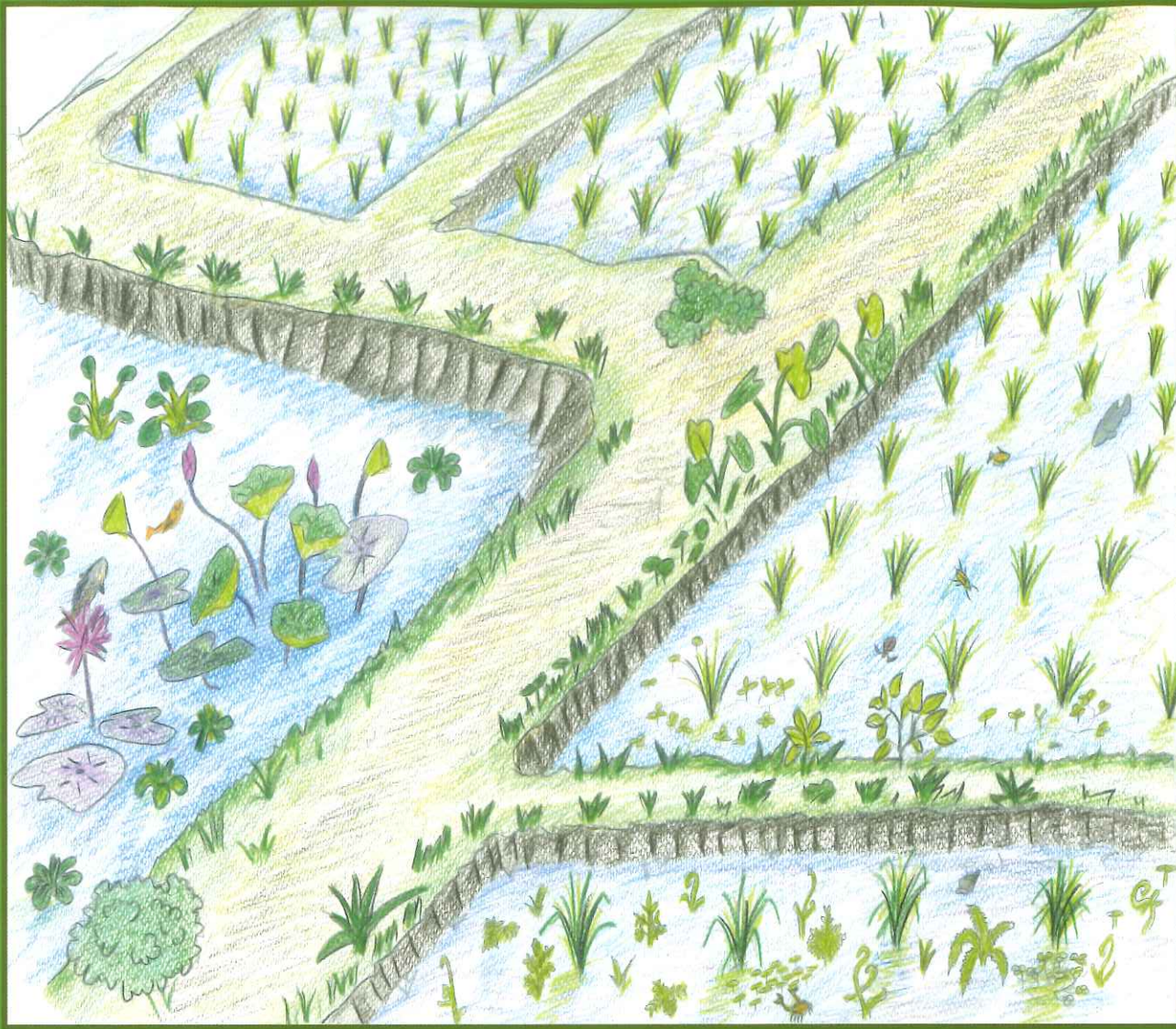
ໃນລະດູທີ່ເຂົ້າສຸກເຫຼືອງເຕັມທົ່ງ ຊາວນາ
ໄດ້ພາກັນຫາຜັກ, ຫາແມງໄມ້ໃນທົ່ງນາ
ຫາປູ, ປາ, ກຸ້ງ ແລະ ຫອຍ ໃນໜອງນ້ຳ
ເພື່ອມາເປັນອາຫານ ແລະ ຂາຍເອົາເງິນ

ໃນລະດູກ່ຽວເຂົ້າຢູ່ເຂດພູສູງ ຊາວນາໄດ້
 ພາກັນຫາຜັກ, ຫາແມງໄມ້ໃນນາ, ຫາປູ,
 ຫາປາ, ຫາກຸ້ງ ແລະ ຫາຫອຍ ໃນແມ່ນ້ຳ
 ເພື່ອມາເປັນອາຫານ ແລະ ຂາຍເອົາເງິນ

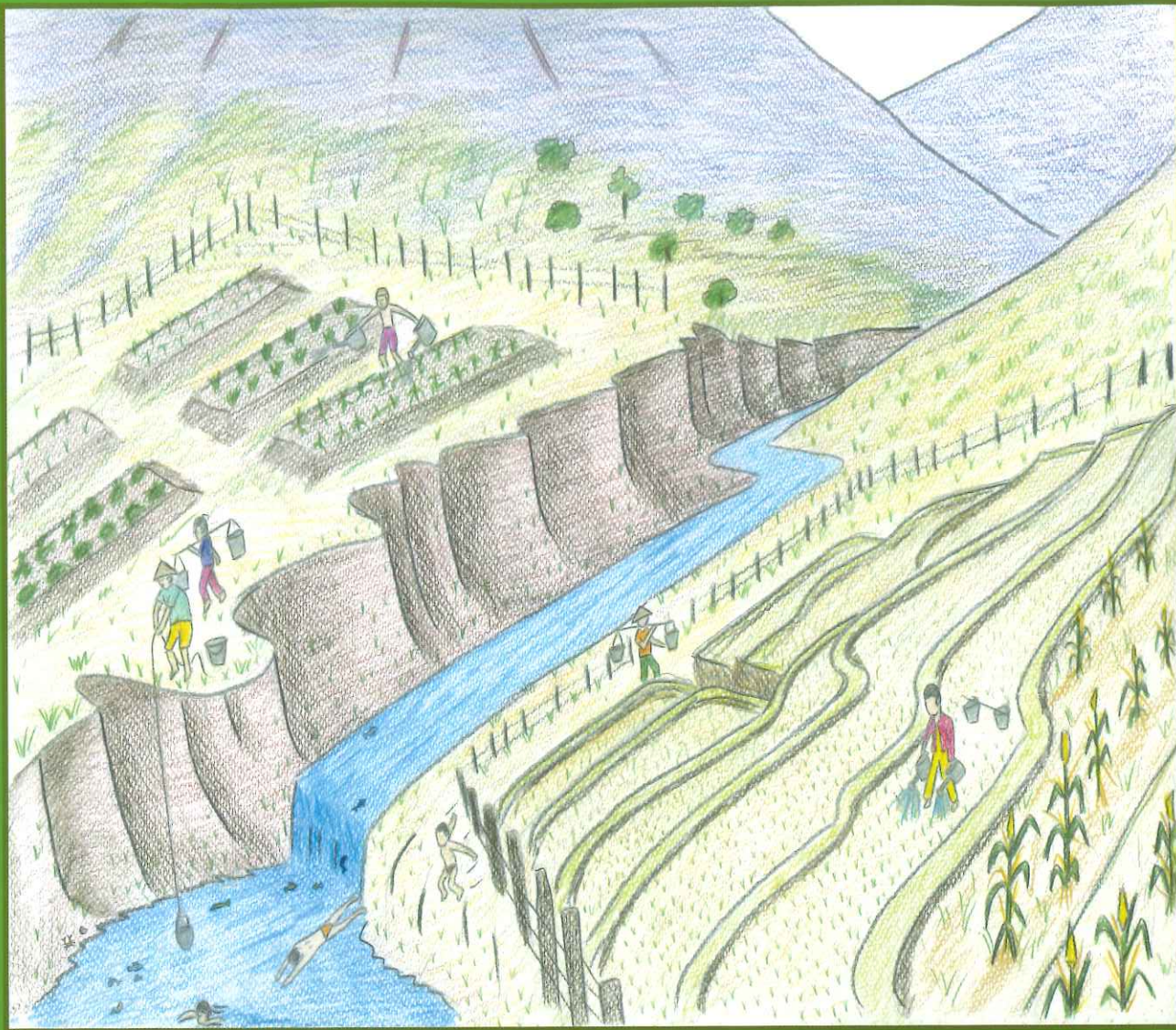

ທີ່ງນາເຂົ້າແມ່ນເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສ ແລະ
 ເປັນບ່ອນຂະຫຍາຍພັນຂອງສັດບົກ, ສັດ
 ນ້ຳ ແລະ ແມງໄມ້ ນັບເປັນຫຼາຍໆຮ້ອຍ
 ຫຼາຍໆພັນຊະນິດ

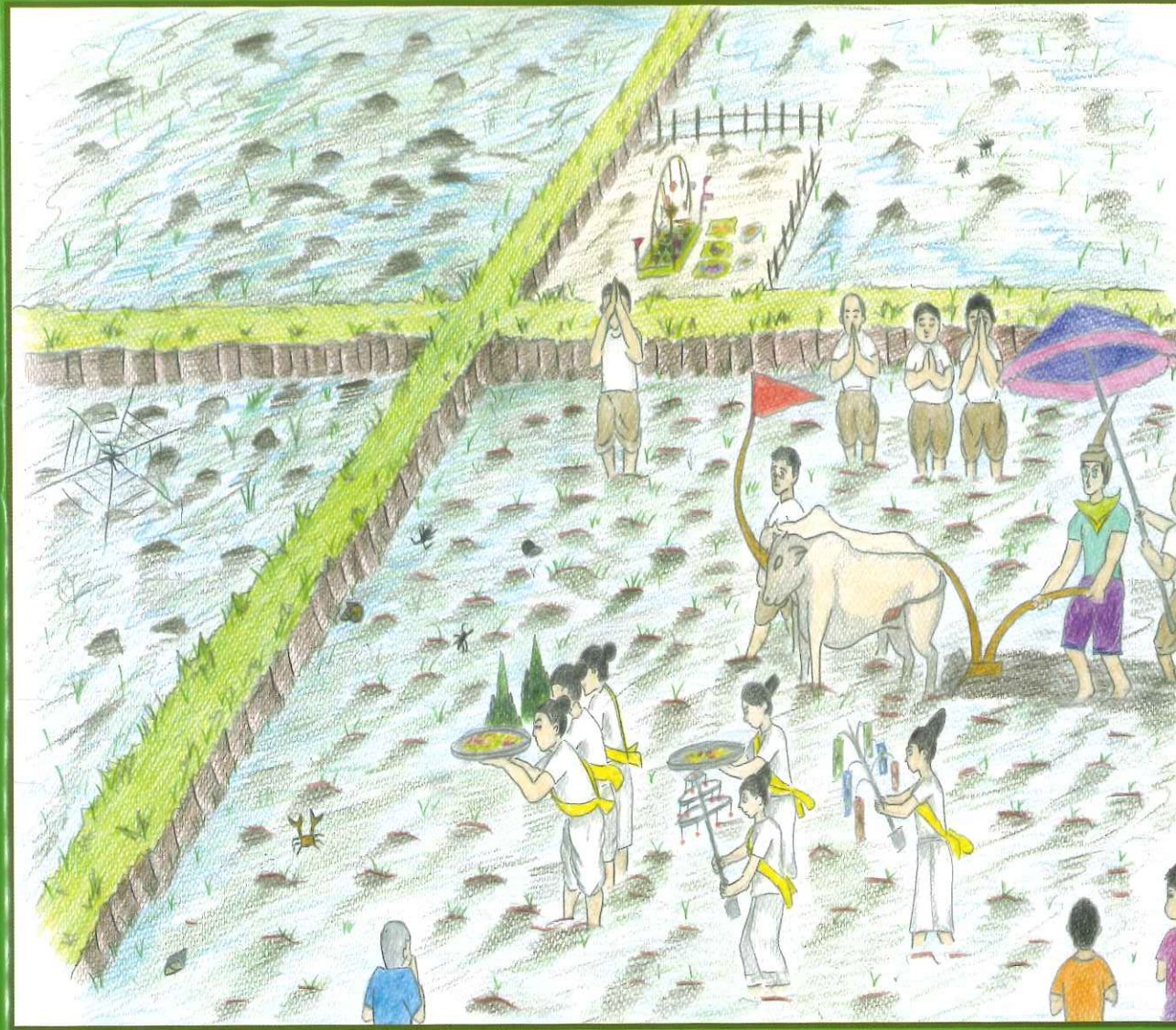

ທົ່ງນາເຂົ້າຍັງເປັນບ່ອນກຳເນີດ, ເປັນບ່ອນ
ຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ເປັນບ່ອນຂະຫຍາຍ
ພັນຂອງພືດຜັກທີ່ກິນໄດ້ ນັບເປັນຫຼາຍໆ
ຮ້ອຍ ຫຼາຍໆພັນຊະນິດ

ລະບົບນິເວດທົ່ງນາຍັງເປັນແຫຼ່ງນໍ້າ ທີ່ປະ
ຊາຊົນໃຊ້ເຂົ້າໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ເຊັ່ນ: ໃຊ້
ອາບ, ໃຊ້ຫິດຜັກ, ໃຊ້ຊັກເຄື່ອງ ແລະ ເປັນ
ນໍ້າຊົນລະປະທານເຂົ້ານາໃນລະດູແລ້ງ

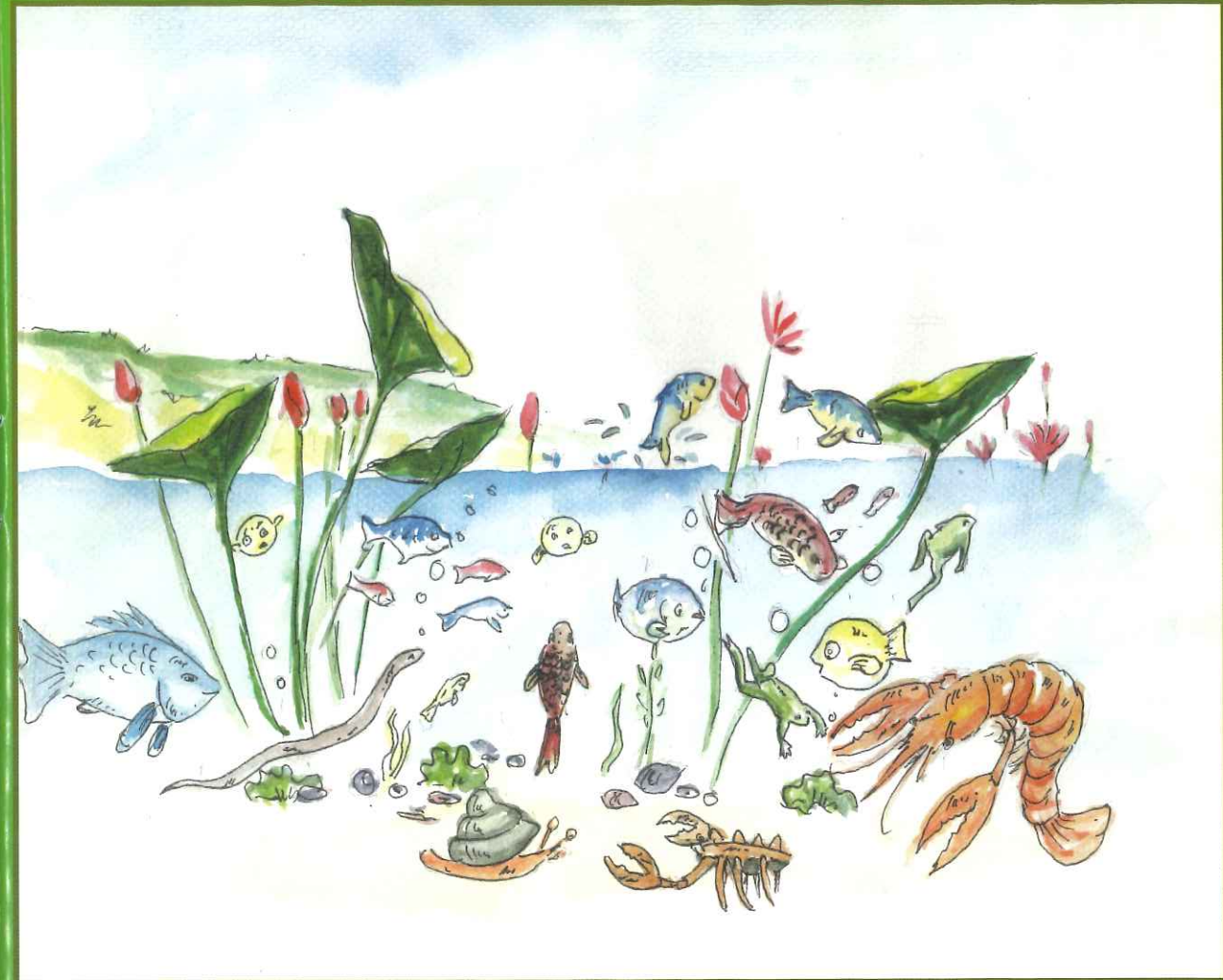
ລະບົບນິເວດນາເຂົ້າເຂດພູສູງກໍ່ຄືກັນ ເປັນ
ແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ຂອງ
ປະຊາຊົນ ເຊັ່ນ: ໃຊ້ອາບ, ໃຊ້ຫິດຜັກ, ໃຊ້
ຊັກເຄື່ອງ ແລະ ອື່ນໆ

ແຕ່ກ່ອນພິທີແຮກນາຂອງປະຊາຊົນ ແມ່ນ
ເພິ່ນເຊື່ອວ່າ ຈະເຮັດໃຫ້ນາມີຄວາມອຸດົມ
ສົມບູນ ຄື: ມີເຂົ້າຊຽງງາມແລະສຸກເຫຼືອງ
ເຕັມທົ່ງ, ມີສັດສາວາສິ່ງຢ່າງອຸດົມສົມບູນ

ການເຮັດພິທີບວດໜອງ ແລະ ບວດປ່າ
ຂອງປະຊາຊົນ ກໍ່ແມ່ນພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ
ຢ່າງໜຶ່ງ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສ
ຂອງສັດນ້ຳ, ສັດປ່າ ແລະ ແມງໄມ້ຕ່າງໆ

ເລື່ອງ: ການປົກປັກຮັກສາອາໄສເວດນາ ເຂົ້າ ຈາກມົນລະພິດ

ໃນເມື່ອກ່ອນ ມີໜອງນ້ຳໃສເຢັນແຫ່ງໜຶ່ງ
ມີສັດນ້ຳ ນ້ອຍ ໃຫຍ່ຫຼາຍໆຊະນິດ ອາໄສ
ຢູ່ຮ່ວມກັນຢ່າງມີຄວາມສຸກ ແລະ ມ່ວນຊື່ນ

ພວກເຂົາລົມກັນວ່າ: “ພວກເຮົາໂຊກດີແທ້
 ເນາະ! ທີ່ໄດ້ເກີດເປັນສັດນ້ຳ ຢູ່ໜອງທີ່
 ມີນ້ຳໃສສະອາດ, ມີອາຫານສົມບູນແຫ່ງນີ້
 ມັນເໝືອນສະຫວັນຂອງພວກເຮົາແທ້ໆ”

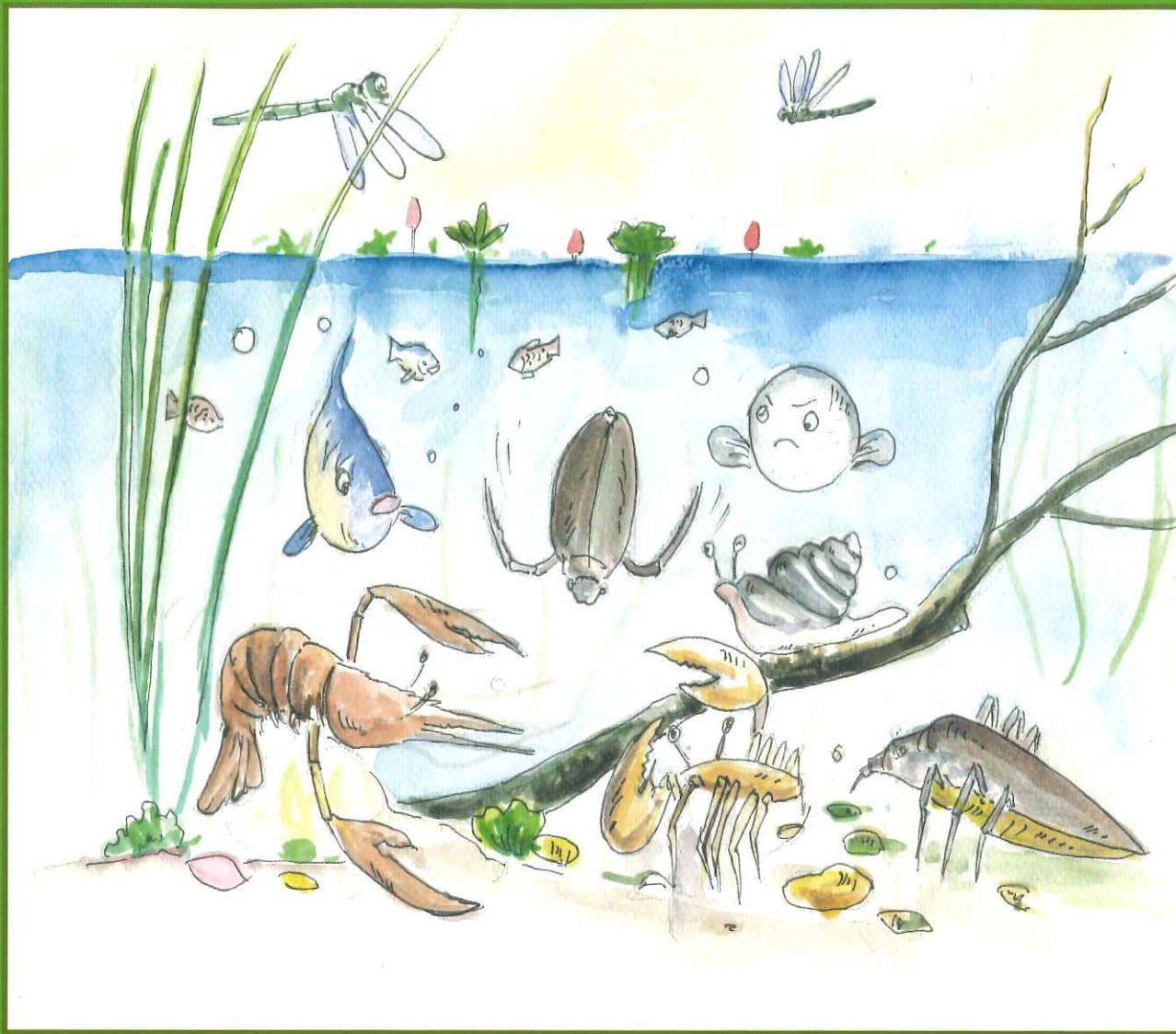
ຕໍ່ມາ ຍ້ອນຄົນເຮົາພາກັນຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອຊະ
 ຊາຍໃສ່ໜອງນ້ຳນັ້ນ ຈົນເຮັດໃຫ້ນ້ຳເນົາ
 ເປື້ອຍ ມີກິ່ນເໝັນ, ມີເສດແກ້ວ, ມີເສດ
 ໂລຫະ, ມີຢາງຕົນລົດເກົ່າ ແລະ ອື່ນໆ

ຂີ້ເຫຍື້ອ ມັນໄດ້ທ້ອນໂຮມຕົວກັນເຂົ້າເປັນ
 “ສັດປະຫຼາດ” ຮ່າ! ຮ່າ! ຮ່າ! ຂ້ອຍຈະມາ
 ຍຶດຄອງບ່ອນຢູ່ຂອງພວກເຈົ້າແລ້ວ. ໂອຍ
 ຕາຍ! ໜີໄວ ກຸ້ງ, ຫອຍ, ປູ, ປາ ເອີຍ!!!!

ສັດປະຫຼາດຂີ້ເຫຍື້ອ ໄດ້ປ່ອຍພະລັງນໍ້າ
 ເສຍ, ກິ່ນເໝັນບູດ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ
 ຕ່າງໆ ໃສ່ ປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ ແລະ ເດັກ
 ນ້ອຍ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ

ພວກ ປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ ແລະ ສັດອື່ນໆ
ພາກັນແຕກຕື່ນຢ່າງສິນລະວິນ ແລະ ໄປ
ເຕົ້າໂຮມກັນ ເພື່ອປຶກສາຫາລືຊອກຫາທິນ
ທາງຫຼືບໜີຈາກອັນຕະລາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນ

ໃນຄະນະທີ່ ປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ ປຶກສາຫາ
ລືກັນຢູ່ນັ້ນ ກໍ່ໄດ້ມີນາງພ້າທີ່ງົດງາມປາກົດ
ຕົວຂຶ້ນ. “ປົ່ງ”! ແລ້ວເສກພະລັງວິເສດໃຫ້
ພວກເຂົາເພື່ອໄປຕໍ່ສູ້ກັບສັດປະຫຼາດນັ້ນ

ເມື່ອ ປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ ໄດ້ຮັບພະລັງວິ
 ເສດແລ້ວ ກໍ່ແປງຮ່າງກາຍໃຫຍ່ຂຶ້ນ ແລະ
 ພາກັນໄປຕໍ່ສູ້ກັບສັດປະຫຼາດຂີ້ເຫຍື້ອນັ້ນ
 ຢ່າງກ້າຫານ

ເມື່ອສັດປະຫຼາດຂີ້ເຫຍື້ອ ຖືກພວກ ປູ, ປາ,
 ກຸ້ງ, ຫອຍ ກັດ, ແຫງ ຈົນບາດເຈັບ, ຈົນ
 ສູ້ບໍ່ໄດ້ ແລະ ແລ້ວມັນກໍ່ຕ້ອງຖືກຂ້າຕາຍ
 ໄປໃນທີ່ສຸດ

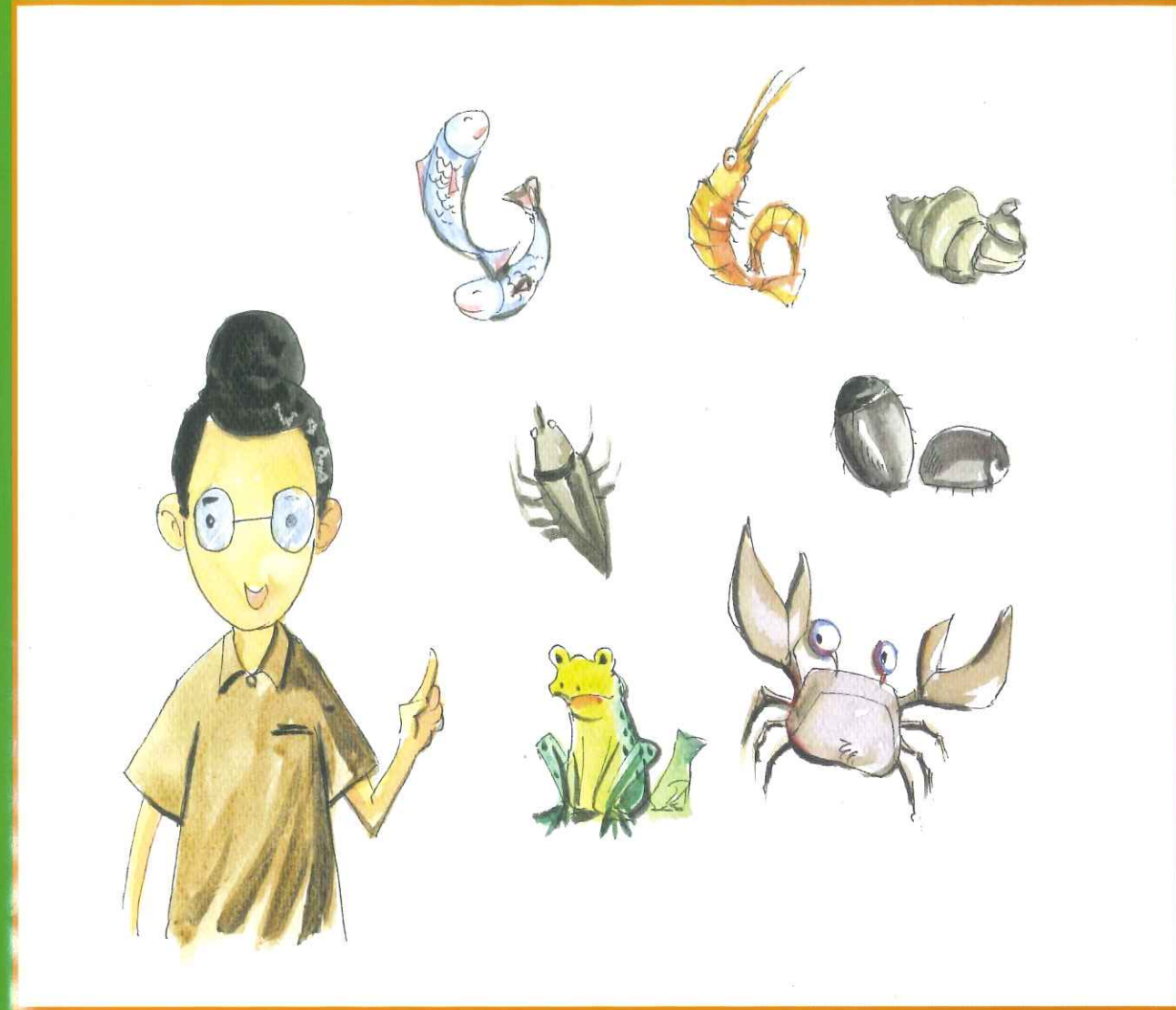
ເມື່ອສັດປະຫຼາດຂີ້ເຫຍື້ອ ຖືກຂ້າຕາຍແລ້ວ
ຄວາມໃສສະອາດ ຂອງໜອງນ້ຳກໍ່ໄດ້ກັບ
ຄືນມາ ພວກ ປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ ແລະ ສັດ
ອື່ນໆ ກໍ່ໄດ້ກັບຄືນມາຢູ່ຮ່ວມກັນອີກຄັ້ງໜຶ່ງ

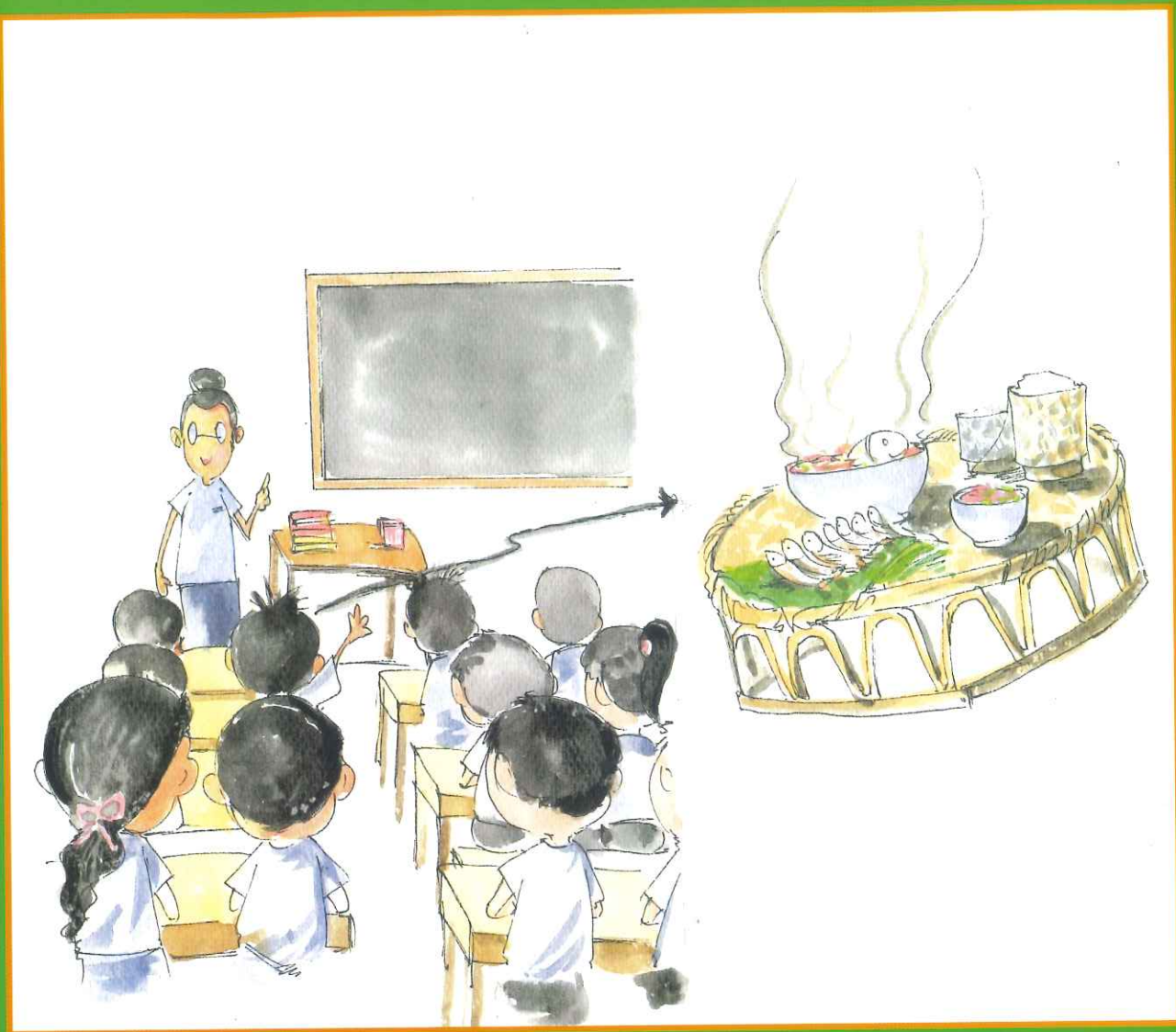
**ເລື່ອງ: ການປົກປັກຮັກສານິເວດນາເຂົ້າ
ຈາກ ການຫາສັດແບບຜິດກົດໝາຍ**
ຮອບໆໂຮງຮຽນແຫ່ງໜຶ່ງ ອຸດົມສົມບູນໄປ
ດ້ວຍ ພືດຜັກ, ແມງໄມ້, ປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ
ມີນ້ຳໃສເຢັນ, ມີທົ່ງນາເຂົ້າທີ່ຂຽວງາມ

ຫຼັງຈາກເລີກຮຽນແຕ່ລະວັນ ນ້ອງນັກຮຽນ
 ມັກພາກັນໄປຊອກຫາ ປູ, ປາ ແລະ ແມງ
 ໄມ້ ດ້ວຍເຄື່ອງມືແບບພື້ນບ້ານ ຕາມໜອງ
 ນ້ຳ ແລະ ທົ່ງນາຂ້າງໂຮງຮຽນ

ເຊົ້າມື້ໜຶ່ງຄູໄດ້ຖາມນັກຮຽນວ່າ: ອາຫານທີ່
 ພວກນ້ອງຫາໄດ້ງ່າຍໆ ຕາມທົ່ງນາແມ່ນ
 ຫຍັງ ນັກຮຽນທັງໝົດທ້ອງຕອບເປັນສຽງ
 ດຽວກັນວ່າ: “ປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ, ແມງໄມ້”

ຄູ່ກໍ່ໄດ້ອະທິບາຍໃຫ້ນັກຮຽນຮູ້ວ່າ: ໃນລະ
ບົບນິເວດທົ່ງນາເຂົ້າ ມີສັດນ້ຳ ແລະ ແມງ
ໄມ້ ຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ມີປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ,
ແມງຕັບເຕົ້າ, ຕັກແຕນ ທີ່ເປັນອາຫານເຮົາ

ຕໍ່ມາຫຼາຍປີ ທົ່ງນາ ແລະ ໜອງນ້ຳໄດ້ຖືກ
ຖົມເກືອບໝົດ ມີເຮືອນຫຼາຍຂຶ້ນ ສະພາບ
ແວດລ້ອມປ່ຽນໄປ ສັດນ້ຳໜ້ອຍລົງ ຍ້ອນ
ການບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ປົກປັກຮັກສາຊ່ວຍກັນ

ພວກນ້ອງນັກຮຽນລຸ້ນຕໍ່ມາ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດ
ຫາປູ, ປາ, ກູ່ງ, ຫອຍ ແລະ ແມງໄມ້ ໄດ້ຄື
ແຕ່ກ່ອນອີກ ພວກເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງເກີດຄວາມ
ສົງໄສວ່າ: “ເປັນຫຍັງສັດນ້ຳຈຶ່ງໝົດໄປ?”

ໃນຫ້ອງຮຽນຄູໄດ້ອະທິບາຍວ່າ: “ປະຈຸບັນ
ນີ້ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດ ຫາສັດໃນນາເຂົ້າໄດ້
ຫຼາຍຄືແຕ່ກ່ອນແລ້ວ” ຈຶ່ງຕ້ອງໄປຊື້ຊົນ
ຊື້ໄກ່ ຢູ່ຕະຫຼາດມາກິນເປັນອາຫານແທນ

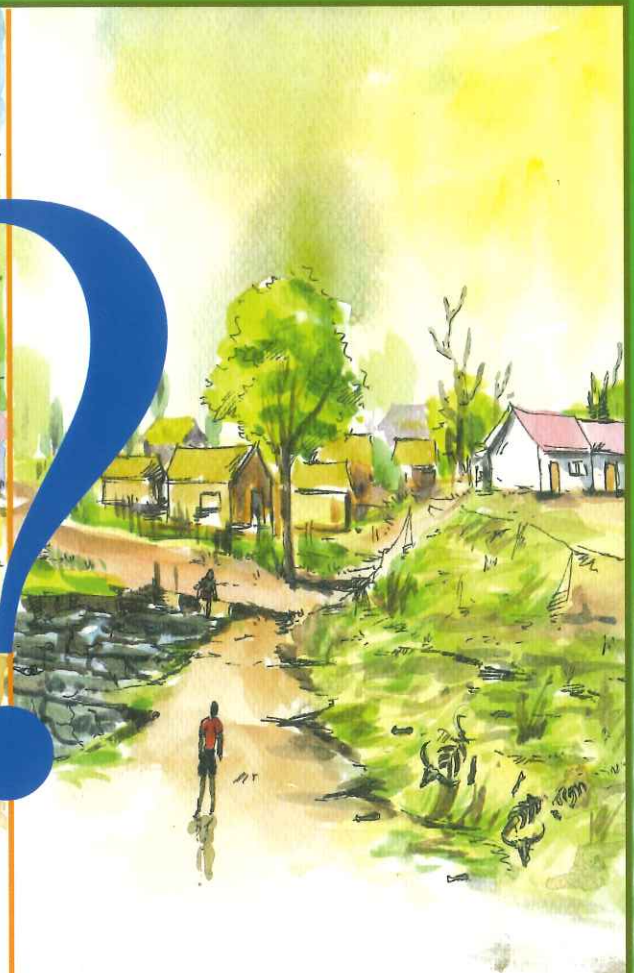

ສັດໃນນາເຂົ້າໄດ້ໝົດໄປຍ້ອນວ່າ: ຄົນເຮົາ
ບໍ່ພາກັນປົກປັກຮັກສາພວກມັນ, ຄົນເຮົາ
ຫາພວກມັນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຍັງນຳໃຊ້
ເຄື່ອງມືທີ່ດັບສູນ ເຂົ້າໃນການຫາພວກມັນ

**ການຫາສັດນ້ຳແບບນີ້
ແມ່ນບໍ່ຄວນເຮັດ**

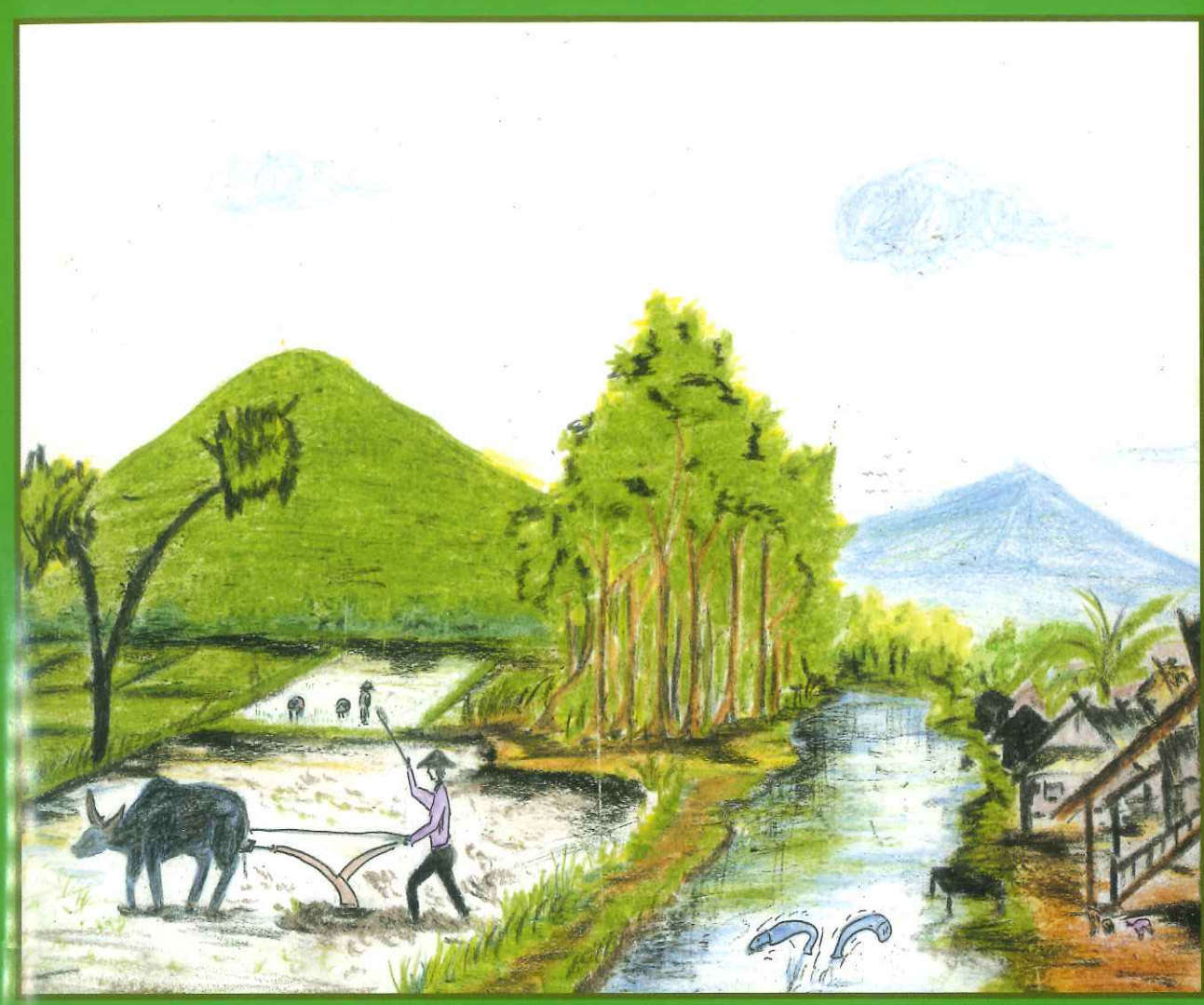
ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ

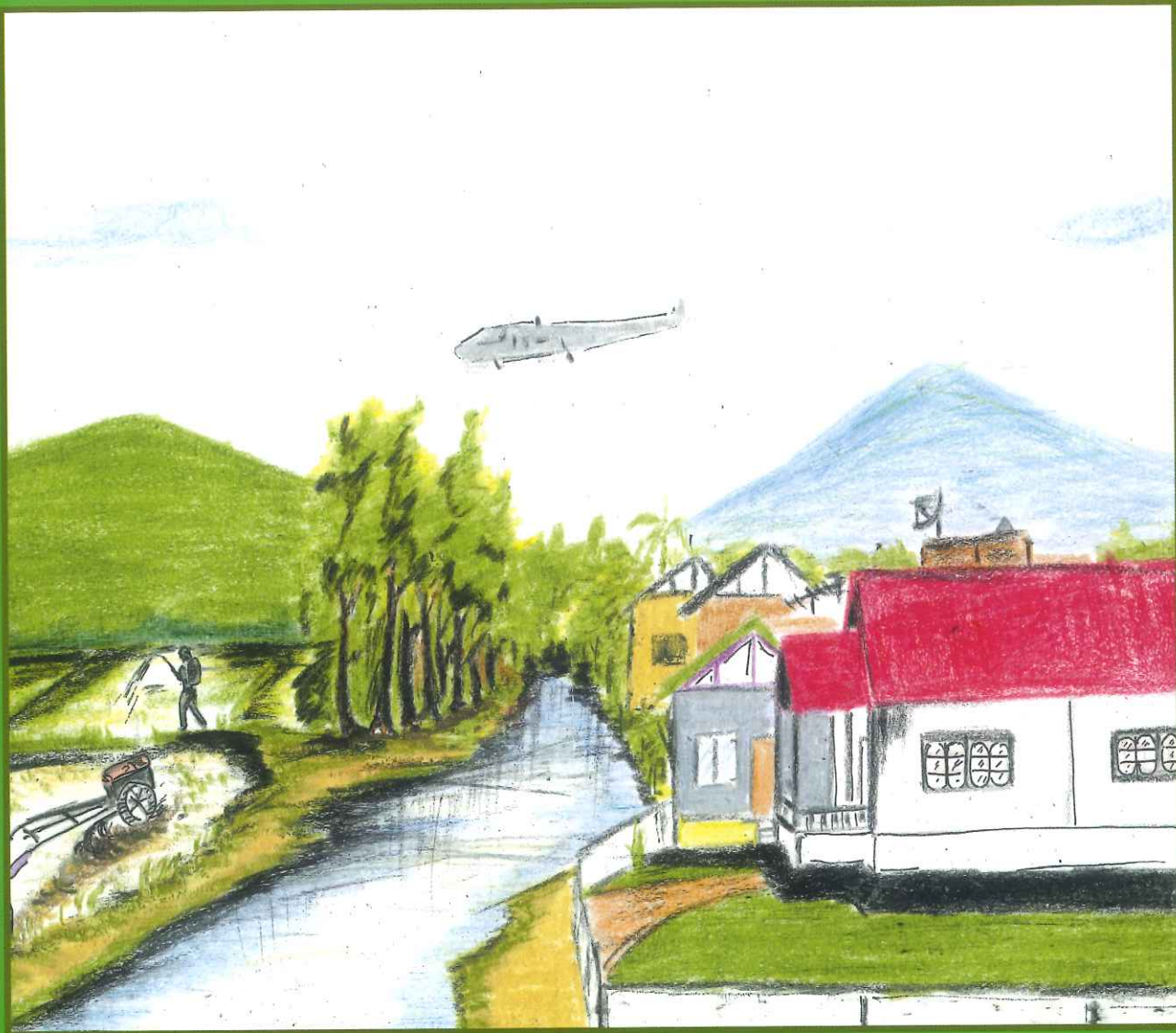
ບໍ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ

ແລ້ວພວກນ້ອງເດ ມັກໃຫ້
ເປັນແບບໃດ ໃນສອງຮູບນີ້?

ເລື່ອງ: ການປົກປັກຮັກສານິເວດນາເຂົ້າ ຈາກ
ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາ ທີ່ອັນຕະລາຍ
ເມື່ອກ່ອນ ຊາວນາແລະທໍາມະຊາດ ໄດ້ອາ
ໄສເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ຊາວນາໄຖນາດ້ວຍ
ຄວາຍ ໃນທົ່ງນາມີສັດນໍ້າຢູ່ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ

ເມື່ອບ້ານເມືອງໄດ້ພັດທະນາ ປ່ຽນແປງໄປ
ມີເຮືອນກໍ່ດ້ວຍດິນຊີມັງ, ຊາວນາໄດ້ໂຖນາ
ດ້ວຍລົດຕັ້ອກໆ ແລະ ນໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງ
ໄມ້ໃນນາເຂົ້າຫຼາຍຂຶ້ນ, ສັດນໍ້າມີໜ້ອຍລົງ

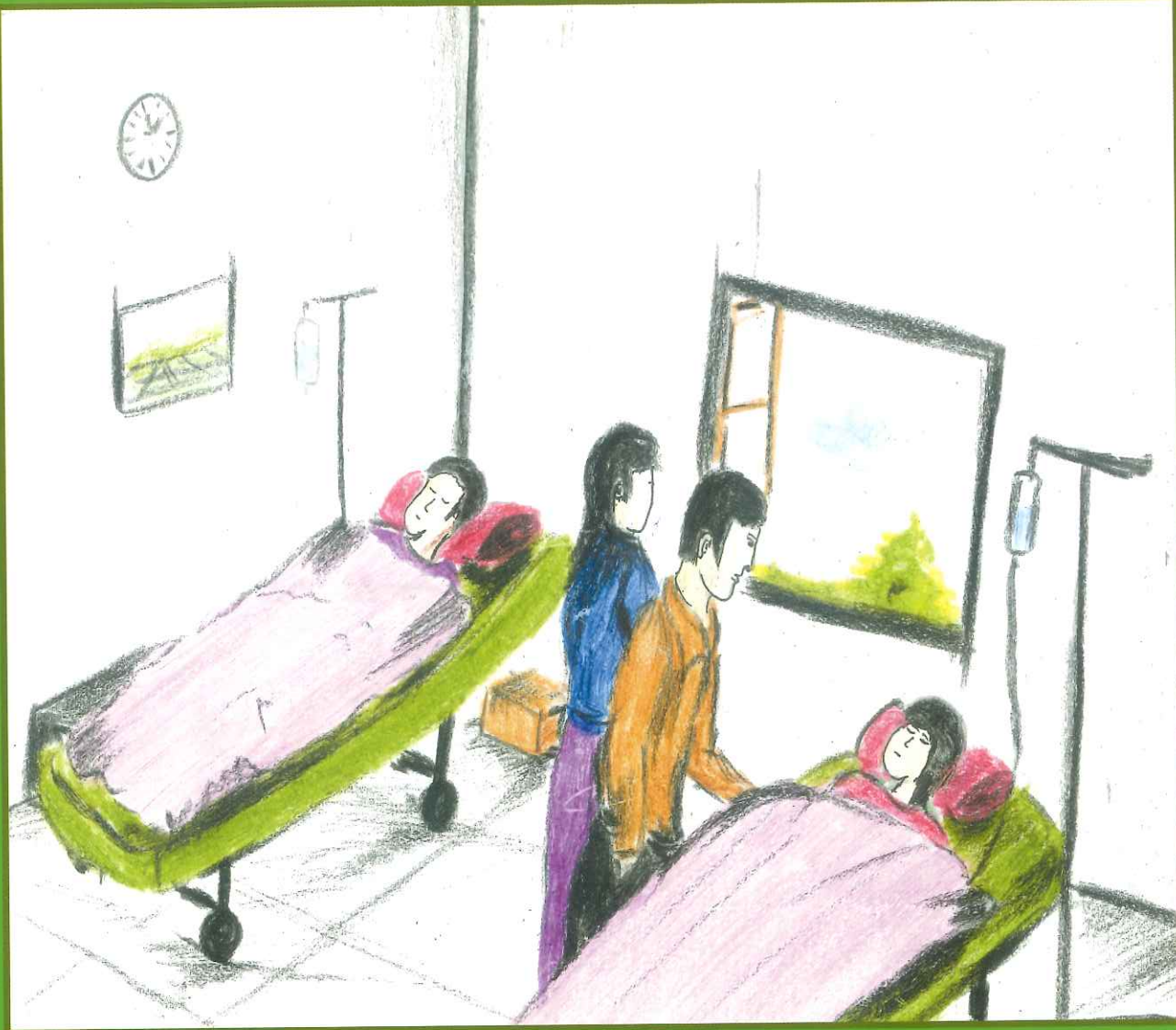
ຍ້ອນຊາວນານໍາໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້, ຢາຂ້າ
ຫອຍ ແລະ ຢາຄຸມແກ່ນ ຫຼາຍຂຶ້ນແລະ
ຫຼາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຈຶ່ງເກີດມີສານພິດຕົກ
ຄ້າງໃນລະບົບນິເວດທີ່ງ່າເຂົ້າຫຼາຍຂຶ້ນ

ເຊິ່ງມັນໄດ້ສົ່ງຜົນສະທ້ອນ ຕໍ່ສະພາບແວດ
ລ້ອມໃນນາເຂົ້າຢ່າງໜັກ. ໄດ້ເຮັດໃຫ້ປາ,
ສັດນ້ຳອື່ນໆ ແລະ ແມງໄມ້ ໃນທົ່ງນາເຂົ້າ
ຕາຍໄປຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ

ພວກຊາວນາ ແລະ ລູກຫຼານ ໄດ້ພາກັນ
ເກັບເອົາປາ, ສັດນ້ຳ ແລະ ແມງໄມ້ ທີ່ຕາຍ
ໃນທົ່ງນາມາປັ້ງໄຟ ແລະ ພາກັນກິນໃນ
ແຕ່ລະມື້ ແຕ່ລະວັນ

ພວກເຂົາຈຶ່ງເກີດພະຍາດຕ່າງໆຂຶ້ນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ໄປນອນໂຮງໝໍ. ທ່ານໝໍຈຶ່ງໄດ້ ບອກພວກເຂົາວ່າ: **“ການເຈັບປ່ວຍແມ່ນ ເກີດມາຈາກຮ່າງກາຍໄດ້ຮັບສານພິດ”**

ທ່ານຜູ້ອ່ານ! ນິທານທັງສີ່ເລື່ອງ ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ວ່າ: ບັນຫາສະພາບແວດລ້ອມ ເຊື່ອມໂຊມ ບໍ່ແມ່ນເລື່ອງທີ່ໄກຕົວຂອງພວກເຮົາອີກຕໍ່ໄປ ທ່ານສາມາດສັງເກດໄດ້ຈາກການ ສະແດງອອກທາງທຳມະຊາດທີ່ໄກຕົວທ່ານທີ່ສຸດ ເຊັ່ນ: ບັນຫານ້ຳຖ້ວມ, ນ້ຳບໍ່ສະອາດ, ພະຍາດ, ໂລກລະບາດ, ການຮ້ອນຂັ້ນຂອງພູມອາກາດ, ການສູນເສຍຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ສູນເສຍສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າ ທີ່ເປັນຊັບສົມບັດອັນລ້ຳຄ່າຂອງມວນມະນຸດ ໃນທຸກໆຍຸກສະ ໄໝ. ສິ່ງສຳຄັນຄື **“ລະບົບນິເວດວິທະຍາໃນທົ່ງນາເຂົ້າ”** ຂອງພວກເຮົາກຳລັງປ່ຽນແປງໄປ, ກຳລັງຫາຍາກຂຶ້ນ ແລະ ມັນກຳລັງຄ່ອຍໆໝົດໄປນຳທຸກມື້ທຸກວັນ.

ໃນເມື່ອກ່ອນ ການຫາສັດນ້ຳ, ຫາປູ, ປາ, ກຸ້ງ, ຫອຍ ແລະ ແມງໄມ້ທຸກຢ່າງ ແມ່ນເພື່ອ ນຳມາເປັນອາຫານໃນຄອບຄົວ ເຂົາອາໄສວິທີຫາແບບພື້ນບ້ານ ເຊັ່ນ: ໃສ່ເບັດ, ໃສ່ໄຊ, ໃສ່ລັນ, ສັກສຸ່ມ, ສັອນດ້ວຍເຂົງ, ຫວ່ານແຫ, ແລະ ຕົກກະດູງ ໂດຍສະເພາະໃນລະດູນ້ຳຫຼາຍ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ພໍ່, ແມ່ ພັນ ຂອງພວກມັນບໍ່ຖືກດັບສູນ ພໍເຖິງລະດູວາງໄຂ່ຂອງປີຕໍ່ມາ ພວກມັນກໍ ພາກັນມາວາງໄຂ່ແລະອອກລູກຢ່າງຫຼວງຫຼາຍອີກຄັ້ງ. ແຕ່ໜ້າເສຍດາຍ ປະຈຸບັນ ການຫາສັດ ນັ້ນເພື່ອມາຂາຍເປັນສິນຄ້າ ໄດ້ຫາໃນວິທີແບບດັບສູນ ເຊັ່ນ: ການຫາດ້ວຍການໃຊ້ຢາເບືອ, ຫາດ້ວຍລະເບີດ, ໃຊ້ໄຟຟ້າຊ້ອດ ແລະ ວິທີການອື່ນໆທີ່ມີລັກສະນະດັບສູນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ພຽງ ແຕ່ເຮັດໃຫ້ສັດນ້ຳນ້ອຍໃຫຍ່ຕາຍເທົ່ານັ້ນ ມັນຍັງສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງແກ່ລະ ບົບນິເວດວິທະຍາຂອງພວກມັນ ເຮັດໃຫ້ພວກມັນບໍ່ສາມາດດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕໍ່ໄປໄດ້ ພວກມັນ ຄ່ອຍໆຕາຍ ແລະ ສູນພັນໄປໃນທີ່ສຸດ

ພວກເຮົາເປັນຜູ້ຮູ້ ແລະ ເຫັນກ່ອນ ຈະທຳລາຍຊັບສົມບັດອັນລ້ຳຄ່າຂອງລູກຫຼານເຮົາ ນີ້ໃຫ້ໝົດສິ້ນຫຼືບໍ່? ຫຼືຈະມີວິທີການແນວໃດ? ທີ່ຈະຮັກສາສັດນ້ຳເຫຼົ່ານັ້ນໄວ້ໃຫ້ລູກ, ຫຼານ, ຫຼອນ ທີ່ຈະເກີດໃໝ່ໃຫຍ່ລຸນໃນອານາຄົດໄດ້ຮູ້ ແລະ ເຫັນຄືກັນກັບພວກເຮົາ ນີ້ຄືຄຳຖາມທີ່ບໍ່ ມີໃຜຄົນໃດຄົນໜຶ່ງຈະສາມາດຕອບໄດ້ ມັນກາຍມາເປັນຄຳຖາມລວມຂອງພວກເຮົາທັງໝົດ ທີ່ຂຶ້ນຊື່ວ່າແມ່ນຄົນໃນສັງຄົມ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຕອບ ແລະ ສຳນຶກຮ່ວມກັນ. ດັ່ງນັ້ນພວກເຮົາ **“ຈຶ່ງພ້ອມກັນ ປົກປັກຮັກສາ ຊີວະນາໆພັນ ໃນນາເຂົ້າ ໃຫ້ຍືນຍົງ”** ເພື່ອຄວາມສຸກຂອງ ພວກເຮົາ ແລະ ລູກຫຼານໃນວັນຂ້າງໜ້າຕໍ່ໄປ.

ໂດຍ: ອຈ ແບ້ ເພຍໄຊ